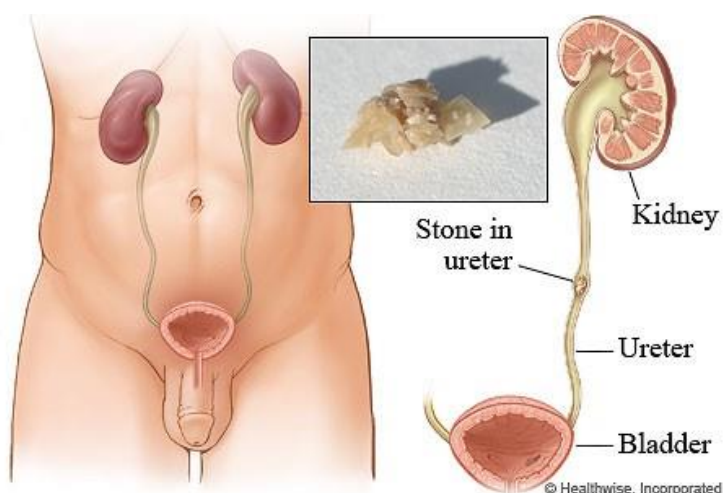

Patientinformation

Akutmottagningen, NU-sjukvården, Norra Älvsborgs Länssjukhus, NÄL

Njursten

Njurstenar består av kristaller som kan fällas ut vid överproduktion eller minskad utsöndring av vissa ämnen i kroppen. Den vanligaste beståndsdel hos njurstenar är calcium. Många har njursten utan att veta om detta, dessa kan bestå i många år utan att ge besvär eller vara farliga för kroppen. Om njurstenarna däremot fastnar någonstans när de är på väg att utsöndras i urinen kan detta ge kraftiga smärtor när glatt muskulatur i urinvägarna arbetar mot motstånd. Det kan även bli direkt farligt om urinen inte kan passera förbi stenen och ett högt tryck uppstår i njurbäckenet vilket i sin tur kan ge blodförgiftning och den påverkade njuren kan förstöras.

Symtom

Det vanligaste symtomet är krampartade smärtor som kan vara av mycket hög intensitet. Illamående och kräkning kan uppstå i samband med detta. Smärtorna kan förläggas olika beroende på var stenen sitter. Om den fastnat högt upp i urinledaren eller i njurbäckenet kan det ge smärtor ut på sidan under revbensbågen. Sitter stenen längre ner kan smärtan förläggas längre ner i flanken, neråt ljumsken och även stråla ut mot pung eller blygdläppar. Trängningar eller obehag vid urinavgång kan också uppstå. Du kan få synligt blod i urinen men detta bör då utredas separat då det kan bero på annan bakomliggande sjukdom.

Diagnostik och behandling

Diagnosen ställs ofta genom en typisk historia från patienten tillsammans med klinisk undersökning och vissa prover som kan stödja diagnosen, särskilt tecken på blod i urinen som inte syns för blotta ögat. De flesta blir väl smärtlindrande av intramuskulära injektioner av smärtstillande samt kramplösande läkemedel i akutskedet. Därefter skrivs recept på dessa läkemedel i form av stolpiller som kan tas vid behov om nya njurstensanfall uppkommer.

I vissa fall behövs en akut skiktröntgen utföras för att kartlägga orsaken till smärtorna men i de allra flesta fall kan du få en kallelse till en skiktröntgen några veckor senare.

Uppföljning

Du som går hem från akutmottagningen med diagnosen njurstensanfall får recept på Voltaren och Spasmofen att ta vid behov mot smärtor samt en tablett Alfuzosin att ta dagligen för att underlätta för njurstenar att passera med urinen. Detta givetvis förutsatt att det inte finns några kända överkänsligheter mot dessa läkemedel eller att de av annan orsak är olämpliga i ditt fall.

Du blir kallad till en undersökning med skiktröntgen 2 - 3 veckor senare för att se om det finns några njurstenar kvar eller om det finns något annat som kan förmodas orsaka dina smärtor. Orsaken till att vi väntar med undersökning är att de allra flesta stenar passerar spontant med urinen utan att det behövs göras något ingrepp, om detta inte sker kan det vara nödvändigt att gå vidare med ESVL (stövågsbehandling som genomförs för att krossa stenarna från utsidan). I andra fall kan det anses mer lämpligt att gå in med ett instrument genom urinröret och krossa stenarna med laser och/eller plocka ut dem med ett särskilt instrument.